

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. június 2.

Vasárnap.

XX. évfolyam. 43. szám.

Előfizetési árak:

Félszáz évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, úgy az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 ha-áb s petisiorát, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

A kishitűek és a magyar imperializmus.

Kisért a magyar imperializmus eszméje. Még csak kezd derengeni s a nap sugarai nem hatoltak még be minden hajlékába a magyarnak, de az eleváltabbak, a nemzet géniuszai teljesen megértőknek az agyába s még inkább a szívükbe belelopódzott már a gondolat, hogy a magyar nemzet állami szerveztségének s történelmi missziójának nem lehet végczélja: a tespedés és nem lehet feladata az abszolút lemondás.

A kishitűek — s valljuk meg — hogy ma még ők vannak többségben, azt tartják, hogy a magyar imperializmus eszméje üres ábránd, mely sohasem fog megvalósulni, mivel a fajmagyarság, szerintük, már numerikus erejénél fogva sem alkalmas expanzívabb erő kifejtésre. Örülünk, mondják ők, a kishitűek, hogy más nem zavar bennünket és érijük be azzal, ha a germán és szláv áradat közepette továbbra is felszínen tudunk maradni. Vagyis mondjunk le minden merészebb szárnyalásról s várjuk be fatalisztikus nyugalommal, a míg ütött a végső óránk. Ugyan, ugyan! melyik önértékes ember nyugodhatnék bele az ilyen megalázó direktívába s van-e kulturnemzet, a mely köréből ki nem átkozná azokat a honpolgárokat, a kik azt hirdetik, hogy nincs jövője a nemzetnek, hogy vágyainak, törekvéseinek és küzdelmeinek végeztelje nem lehet más, mint a lemondás.

Volt idő, midőn az olasz egység és a német birodalom föltámasztása nagyobb

ábrándnak látszott, mint a magyar birodalmi politika reaktíválásának a gondolata. A német és olasz nép legnagyobb szellemi évszázadokon küzdöttek a nagy ideáért, a míg az ige végre testté vált. Kétségtelen, hogy a magyar imperiumot sem lehet varázsszóra feltámasztani, de végnélküli kishitűség kell ahhoz, arra tanítani a nemzetet, hogy mondjon le az újjászületésnek, a feltámadásnak még a gondolatáról is.

A dualizmus fennállása sem elég ok arra, hogy kitepjük szívünkéből a nemzeti individualitás fejlesztését célzó érzelmeiket. Deák Ferenc és Andrássy Gyula gróf nem azért alkották meg a dualizmust, hogy ezáltal örökre utját vágják a magyar birodalom újból való kiépítésének, de ráállottak erre az alapra, hogy annál könnyebben fölépíthessék az agyukban kiterveit büszke építményt.

Deák Ferenc fehér lappal kínálta meg a horvátokat, bizonyára nem azért, hogy három magyar vármegyét idegenítsen el Magyarországtól Horvátország javára. Am meg kellett hoznia ezt a nagy áldozatot, hogy alapot leljen a munka megkezdéséhez.

S hiheti-e valaki, hogy Andrássy Gyula Bosznia és Hercegovina okkupálását azért fogadtosította volna, hogy ott ne a magyar, hanem más legyen a gazda. Ábránd avagy nagyzási hóbort-e, ha súlyt helyezünk a fiunei ügy végleges s pedig a magyar birodalmi eszmének megfelelő módon való rendezésére?

Mutassanak a történetben példát azon

viszonyra vonatkozólag, melyben Dalmácia áll Magyarországhoz. Hisz ez az ország nem frakk, se nem ezilinder, miért adnók hát kölesön a szomszédnak? Dalmácia évszázadok óta tagja a magyar szent korona birodalmának s miért esorbitanók e korona értékét?

Az Árpádok idején még nagyon keveset beszéltek világkereskedelmi érdekekről, az az egy meg éppen bizonyos, hogy a gazdasági érdekek iránti érzék akkor sem volt jobban kifejlődve a magyarban, mint most, de azért őseink — tekintettel Dalmácia tengerparti tagozatára, véres háborúk árán is hatalmukba akarták keríteni a dalmát tenger melléket. S íme most, midőn egész Európa a világkereskedelem jegyében él, midőn mindenki a tengeri hatalom növelésében keresi a nemzet jövőjét, midőn világsszerte csatornákat ásnak, hogy utat törjenek a tengerekhez s mikor végre nálunk is tudatára ébrednek annak, hogy a kis Fiume nem felelhet meg többé a fokozódó kíváncsnaknak, a kishitűek mégis ábrándnak nevezik azt a követelést, hogy a kiváló tengeri kikötőkkel bíró Dalmáciát kapcsoljuk ki Ausztriából s csatoljuk vissza, a hová tartozik. Magyarországhoz. A kishitűek beérik azzal, hogy a magyar király ezimerében benn van Dalmácia, de hát benn van Bulgária, Románia és Szerbia is, sőt koronázási ünnepélyekkor ott lobog a magyar nemzeti zászló mellett ez országok lobogója is.

A hol nincs fejlődés, ott okvetlenül beáll a visszaesés. S ha a magyar nemzet igazat adna a kishitűeknek, hamar-

TÁRGZA.

Kőrösi Csoma Sándor.

Irta: Földes Géza.

II.

Tibetben az igazi megpróbáltatás várakozott utazónkra. Éveket töltött e nagy birodalomban és itt az ő tudós láma barátja segítségével a Budha vallású kolostorokban, a világtól elrejtve tanult és szorgalmasan dolgozott. De hogyan tanult! hogyan dolgozott! Oh, hányszor emlegetjük a rossz időt, mikor télen valamit dolgoznunk kell a szabad ég alatt. És hogy várjuk ilyenkor, hogy meleg szobánkban, szerető családunk körében kipihenjük a nap fáradalmait! Csoma Sándor ezekben a kolostorokban fűtetlen szobában, sokkal nagyobb hidegben, mint a mi legzordonabb telünk hidegje, reggeltől estig tibeti könyveket olvasott és ezekből tanult. Éjjel nem olvashatott, mert nem adtak neki méceses, s ha elálmosodott, a puszta padlón aludt. Itt e magános helyeken alkotta meg loerítkebb művét: a tibeti nagy szótárt. Negyven ezer tibeti szót jegyzett fel. E mellett megírta a tibetinyelvnek a grammatikáját is. S hogy még a hittérítő atyák is használt vegyék e sok szenvedésének, lefordította a keresztény zsolnárokat, imákat tibeti nyelvre.

Mikor aztán ezekkel elkészült, már érezte, hogy szükséges más tudósokkal is érintkezni, elhatározta, hogy ezt a szomorú helyet elhagyja és Kalkutta

felé indult. Subhatu városba azonban az a meglepetés érte, hogy a kormány rendelkezése következtében mindenkit s így Csoma Sándort is felkellett tartóztatni, mert észak felől az orosz izgatók lázításától féltették tartományukat. Az angol helytartó híréből már ismerte Csoma Sándort s azt is tudta, hogy e tibeti kolostorokból jön, de hát a rendelet nem ismert kivételt. Így aztán nem maradt más hátra, mint a Csoma számára külön engedelmet kellett kérni. Ezt pedig éppen 1000 angol mérföld távolságról várták. S hogy Csoma ezalatt ne unja magát, saját családi körébe házához hívta vendégnek, sőt arra is felkérte, hogy vesse le a rásehagy sem illő örmény ruházatot és öltözzék kedve szerint magyar ruhába. Persze, hogy Csomának ezt nem kellett kétszer mondani, másnap már a daliás magyar szép magyar ruhát mutogatta a messze idegenben.

Végre Kalkuttából megérkezett az engedelem, hogy Csoma utazhatik tovább, sőt a helytartónak azt rendelték, hogy a késedelem miatt fizessen Csomának kártérítést. Csoma azonban semmit sem fogadott el s néhány hónapi pihenése után újra utra kelt Kalkutta felé. Házi gazdája barátsága és szivessége azonban itt sem hagyta el. A kormányhoz a legmelegebb ajánlatot küldötte mellette s mikor Kalkuttába megérkezett, már jól ismerték híréből.

Bámulták önzetlenségét, szerénységét s az elismeréssel sem késtek. Az ázsiai tudós társaság tagjai közé emelte 1830-ban és 1100 kötetből álló nagy kézirati könyvtárának a rendezését reá bízta. Ezt a

nagy munkát Csoma 18 hónap alatt végezte el. És hogy végezte? Ugy, hogy minden kötetnek az első lapjára felírta a pontos címét és rövid tartalmát latin nyelven. Ezért a társaság 200 rupia tiszteletdíjat ajánlott föl, de Csoma visszautasította ezt is.

Ekkor érkezett hazánkba is egy nagyobb segítség a számára. Ennek a pénznek kiváló értékét az kölesönzött, hogy ezt az országgyűlés alatt gyűjtötték össze. Ebből látta Csoma, hogy honfiai nemcsak érdeklődnek sorsa iránt, de ismerik vállalkozásának a tudományos értékét is. Dehogy költötte el ezt a pénzt saját magára. Egy kalkuttai bankba tette, hogy ezzel, a mikor hazajön, majd tudományos könyveket és drága kéziratokat vásárol s ezzel ő is megajándékozza hazáját.

A sors azonban másképpen intézte dolgát. A bank megbukott s a Csoma pénze is oda veszett. Az ázsiai társaság ezt a veszteségét meg akarta fizetni, de Csoma ezt nem akarta elfogadni. Ebben ő megkülönböztetést látott s minthogy a többi kárvalott nem lapott semmit, bizony nem tudták rábe-szélni, hogy ő elfogadja.

Ezalatt dolgozott s ezért természetesen, hogy némi munkadíjat is fogadott el. Ő maga nagyon keveset költött s így megtakarított pénze is volt. Ebből a Magyar Tudományos Akadémiának 200 aranyat küldött. De megemlékezett a nagy-enyedi kollegiumról is, a melynek 400 aranyat küldött, hogy ezzel első jótévőjének emlékét örökítse meg azért a száz pengő forintért, a mivel utra kelhetett s az alapítványnak „Kenderessy-Csoma alapítvány” ne-

san arra ébrednénk, hogy a nálunknál kisebb, de életképebb nemzetek is elhatalmasodnak a mi rovásunkra.

Szerencsére azonban a nemzet reménye, az ifjuság máris azok pártján áll, a kik hisznek és biznak a magyar faj életképességében és annak uralmi fensőbbségében és azért alapos a reményünk, hogy a magyar imperializmus eszméje, mint a nemzeti sovinizmus végső és hogy úgy mondjam stilizált kialakulása hatalmas czélként fog lebegni a serdülő nemzedék előtt.

Az eszme megvalósítása pedig annál kevésbé látszik üres ábrándnak, mivel igen sok jel mutat arra, hogy már a korona közelében is erősen érezhető ez eszme hatása.

Sőt mi Goluchovszkynak erélytől, határozottságtól duzzadó expozéjában is a magyar imperiálisztikus politika hatását véljük felismerhetni. A hogy ő most beszélt, úgy nem igen szoktak beszélni az osztrák politika képviselői. Ily hatalmas akkordokat csak a magyar politika húrjain lehet intonálni. Szavainak hatása alatt azt hittük, hogy Andrássy szelleme szól hozzánk. Andrássy szelleme, a mely mindig igazat adott azoknak, a kik hittek s bíztek a nemzet géniuszában.

Veritas.

Hadügy a delegációban. Bécsben a delegáció hadügyi albizottsága Szilágyi Dezső elnöke alatt ülésezett. Münnich Aurél volt az előadó. Ugron Gábor az ügykről és az ujonezlétszámról intézett kérdéseket a hadügyminiszterhez, a kit Gajári Ödön, Bolgár Ferencz, Horánszky Nándor és Pulszky is meginterpelláltak. Krieghammer részletesen válaszolt. A két évi szolgálat nagy pénzáldozattal jár. Az ügyük kísérletezésénél a legnagyobb gonddal járt el. Eddig csak egy külföldi mintát sikerült szerezni, de később lesz több is. Az új ügyük beszerzésénél a hazai iparra a legnagyobb figyelmet fogják fordítani. (Éljenzés.) Gajári Ödön sajnálja, hogy a miniszter az ujonez-többletről nem nyilatkozik határozottan. Krieghammer sajnálkozva jelenti ki, hogy nem felelhet többet, és Széll Kálmán is védelmére

kél a miniszternek. Gajári megnyugodva ül le. A társzat általánosságban megszavazták. Ezután a mult évi delegáció kérdéseire adták meg a válaszokat.

Választási mozgalom Baróthon. A nagyajtai választókerület szabadelvű párti választópolgárai Baróthon május 28-án népes gyűlést tartottak. Megalakították az előkészítő-bizottságot, melynek elnökevé Zathureczki Gyula nagybirtokost választották meg. Az általános jelölő gyűlést, melyre az összes választópolgárokot megfogják hívni, június hó 9-én Nagy-Ajtán tartják meg, s a jelenlegi népszerű képviselő Weisz Berthold mellett foglalnak állást. Az értekezlet egyhangú lelkesedéssel járult hozzá a határozathoz. A készírtetben álló derék képviselő megválasztása, az előjelekből ítélve, bizonyosra vehető.

Gazdasági olvasókörök.

A „Tolnamegyei közlöny” egyik számában „Olvasó körök” cím alatt megjelent vezércikkben az alábbiak olvashatók: „Alig van immár vármegyénkben kissé népesebb község, mely „Olvasó kör” név alatt egy olyan testülettel ne bírna, melynek tagjai oly czélból egyesültek, hogy időnkint összejárva társas érintkezés, szellemi és anyagi élvezet által szórakozva mulassanak.”

A cikk íróinak ezen sorait olvasva az jutott eszembe, vajjon mikor fog bármelyik székelyföldi lap is, a helyi viszonyokról ily értelemben nyilatkozni? Talán pár évtized múlva, vagy még akkor sem. Már pedig a társadalmi élet alapköve ezekbe a körökbe van lerakva. Míg pedig ez itt nincsen meg, a székely kisbirtokos osztály társadalmi életéről szó sem lehet.

A kaszinóknak, vagy bármely más néven nevezett köröknek tagjai rendszeren, a nagyobb birtokos, hivatalosok, iparos és kereskedői osztályból valók, kis birtokos ritkán lép be ezek sorába.

Nem azért, mintha az a kör nem fogadná be tagjai közé, vagy talán nem tudná lefizetni azt a pár koronát tevő tagsági díjat, hanem, mert nem akar s ilyesmivel nem törődik.

És ez egy társadalmi betegség ezen osztálynak, mely apáról fiára, nemzedékről-nemzedékre ragad! E betegségnek gyógyítása a nép vezető férfainak erkölcsi kötelessége.

Nincs az Alföldön csak egy valamire való község is, melyben a gazdaközönségnek ne lenne egy

olyan helye, hol a hosszú téli estéket, vásár- és ünnepnapok délutánjait szerencsésen ne tölthetné el. Sőt vannak olyan Gazdasági, Szabadelvű, Negyvennyolcas, Katholikus stb. körök, melyek minden tekintetben beillenek egy nagyobb városi kaszinónak azzal a különbséggel, hogy ezek sokkal életérősebbek, mint a kaszinók. Azonban nem birtam összehasonlítást tenni az alföldi és székely nép között sem társadalmi, sem gazdasági szempontból, de nem hiszem, nem merem feltételezni, hogy a székely kisbirtokos osztály kebelében ne lehetne hasonló intézményt létesíteni. Az a nép, mely a tudomány és művészet iránt mindig érzett magában hajlamot kedvet, az eléggé érett arra, hogy megalkothassa saját kebelében a társadalmi életet. Az alföldi paraszt gazda, bár százozrokat őrö vagyonnal rendelkezik, de fiát az elemi iskola elvégzése után ritkán taníttatja tovább és még is igen sok értelmes, képzett ember akad közöttük, mert, a társas érintkezés által képezte magát. Nálunk ép megfordítva áll a dolog! Igen sok szülő taníttatja gyermekét középiskolában 3-4 éven át, s kikerülve az életbe csak olyan lesz, mint a többi, (ha ugyan lesz olyan, mert nincs alkalma tovább fejleszteni magát; a mi pedig ráragadt 3-4 év alatt, lekopik, mint a máz.)

Talán nem érzéi népünk szükségét a társas köröknek, a társas összejöveteleknek? Hogyne! hisz vásár- és ünnepnapok délutánjain elmegy hazulról a gazda „időtölteni,” legtöbb esetben a kocsmába. A fiatalság pedig hasonlóképen tesz.

S ez egy szomorú jelenség, mely utóbbi időben lábra kapott. Mennyivel jobb lenne, ha volna minden községben egy kör, hol a gazdaközönség üres idejét kellemesen és hasznosan tölthetné el s nem lenne kényszerülve a kocsmban keresni szórakozást.

Legyen ennek a körnek neve „Gazdasági kör” esetleg „Gazdasági olvasókör” vagy legyen annak bármely más neve, ez itt lényegtelen, fő az, hogy legyen.

Ezeket a köröket, mint a gazdaközönség társadalmi életének alapköveit, ha mindjárt áldozatok árán is, de meg kell teremteni. Nagy áldozatra különben nincs is szükség, a legnagyobb a mi megkívántatik az, hogy legyen ember, a ki kezébe vegye az ügynek zászlóját.

E kör egyuttal olvasó terme lenne a gazdaközönségnek, hol egy pár napilapból meggyőződést szerezhetne az őt érdeklő dolgokról, gazdasági szaklapok olvasása által pedig fejlesztendő gazdasági ismereteit. Különösen ez utóbbira van igen nagy szükség.

A népkönyvtárak felállítására állami támogatás mellett minden nagyobb községre nézve kötelező. És vajjon, hol lenne a könyvtár jobban elhelyezhető, mint a gazd. körben és kizsorszul rá jobban a tanulásra, mint éppen a gazda?!!

Az állam milliókat áldoz évenként a népnevelés felvirágoztatására s hogy ebbeli fáradozásai sok esetben hiába valók, az jó részt annak tulajdonítható, hogy az iskolából kikerült ifjaknak nincs módjukban, a tanultakat az életben tovább fejleszteni, nincs alkalomuk a tovább tanulásra. Hányan vannak, kik szívesen tanulnának és olvasnának, ha volna miből. Sok meg tanulási vágyát kiakarván elégiteni, a ponyva irodalom termékeihez fordul, mert ezeket olcsóért és minden vásári bódében megtudja szerezni.

Hej! pedig hány embert tértettek le ezek a becsületesség útjáról s hány gyenge gyermeki szívet s lelket mételeztek meg!!

Sokat, nagyon sokat lehetne mondani még arról, hogy mennyire szükséges fent nevezett társadalmi intézmény létesítése, de nem folytatom tovább, hanem befejezem soraimat a költő szavaival: „Munkára fel!”

Butyka Károly,
gazd. szaktanár.

Színház.

Kézdivásárhely, május 31.

Öz v. Tiszay Dezsőné, kiváló hírnévnek örvendő, pécsi színtársulata f. hó 28-án Kézdivásárhelyre érkezett s másnap, május 29-én, meg is kezdte csupán 16 estére terjedő előadásai sorozatát.

vet adott. Székely testvéreiről sem feledkezett meg, a kézdivásárhelyi katona-iskolának juttatott 100 aranyat. Egy alapítványa pedig kicsi falujában is folyton emlékezteti atyafiai nagy nevére.

A kézdivásárhelyi katona iskola a szabadságharc után megszűnt s a próbáltatások nehéz napjaiban ennek a vagyonát mind lefoglalta a bécsi kormány. De mikor a magyar alkotmányt újra visszahelyezték jogos uralmára s a mikor a sepsi-szentgyörgyi székely Mikó-kollegiumot is újra szervezték, felsőes királyunk nem felejtkezett el a Csoma Sándor igazságtalanul elvett 100 aranyáról s a székely Mikó-kollegiumnak e helyett a Csoma nevén tízezer forintot adott. A jómagaviseletű, szorgalmas fiuk évről-évre ennek a kamataiból kapják jutalmukat.

Kalkuttában jelent meg a nagy tibeti szótára is az angol kormány és az ázsiai tudós társaság költségén. Ebből a nagy munkából Csoma 25 magyarországi könyvtárnak küldött ajándékkul egy-egy példányt. Ettől kezdve a Csoma hire elterjedt az egész világon. Az angol folyóiratok arczképét közölték, életrajzát megírták s különösen azt fejtették, hogy a tibeti nyelv megismertetésével mekkora hasznára vált nemcsak a tudománynak, hanem a világ kereskedelmének is.

Csoma Sándor most élhetett volna nyugodtan, lehetett volna nagy, gazdag ember. De ennél többre becsülte ő a maga ábrándját, szíve forró vágyát: vajha megtalálná a magyar nemzet rokonait. Ez a vágy hozta ide, a messze idegenbe s ez a vágy folyton sarkalta, üzte tovább.

A tudósok könyveiben olvasta, hogy északra, a Himalaja hegy lejtőin, Khina határán él egy dsungger nevű nép, a melyet ő még nem ismer. És azt hitte, hogy hátha ezekben feltalálja az ősmagyarok ivadékeit. Ennek a népnek a története, nyelvénél a

miénkhez való hasonlósága ezt a feltevést napról-napra erősítette s elhagyta Kalkuttát. 1841. márczius 24-én érkezett meg az angol birodalom határvároskája, Dardsilingbe, a hol Campbell angol ügyvivőnek volt a vendége. Itt csak addig akart időzni, a míg a lassai láma, vagyis a khinai tartomány kormányzó-papja megadja az engedelmet a tovább utazásra.

Utasunk ezalatt Campbellnek elmondta terveit s a reménység igazi örömmel töltötte el szívét. De hát betelt rajta is, hogy az ember tervez, de az Isten végez. A Dardsilingban uralkodó veszedelmes lázbetegséget Csoma is megkapta és ez a betegség meg is ölte 1842. április 11-én.

A nagy tudós igazi magyar lelkét idegenben angol barátainak karjai között lehelte ki. Rokonok, testvérek csak később értesültek a szomorú hírről.

Rokonokat keresetta kicsi magyar nemzetnek, s ime e nagy munkában, rokonok nélkül hunyta örök álomra a szemét.

És ha, magyar népem, a szemed Ázsia mapájára téved, keresd fel a világ legnagyobb hegyének a tövében azt a kis falucskát, a hol a te fiad aluszsa örök álmát. Abban a nagy távolságban, ott a messze idegenben az a férfi pihen, aki a magyar vérnek sokkal nagyobb tiszteletet szerzett az egész világ előtt, mint a hadverő hősök együttvéve.

És ha megtaláltad, ne sajnálj egy könnyet ejteni érte!

Az angolok, az ázsiai tudósok emlékkövet tettek a fejéhez, koszorút is tettek a köre, könnyet is hullattak a sirra; de nemzetem, te csak a sóhajást küldheted el oda. Ne félj, ez a gyenge sóhaj is oda talál s a sir felett susogó bokorba rejtett madárka dalba szedi, pihenő fiad sirján elénekeli s a halott meghallja és édesebb lesz a nyugalma...

A bemutató előadás bérletszünetben Herczegh Ferencnek nagy hírnévre jutott történelmi szín-műve az Ocskay brigadéros volt, nem nagy, de szép közönség jelenlétében. A második előadás is, Ocskay brigadéros volt, szintén meglehetősen közönség előtt.

Ocskay brigadéros. Az a darab, melyet a fővárosi írók némelyike a „Bánk bán“-nal egy nivóra helyezett. Egészen természetes volt tehát a várakozás, a nagyfokú érdeklődés, mely előadása iránt városunkban is mutatkozott. Nos leplezetlenül, kijelentjük, várakozásunk nem minden tekintetben nyert kielégítést.

Ocskay brigadéros bár elég nagyszabású, és sok tekintetben hatásos darab, de műbecsét tekintve sok kifogás alá esik. Ocskay, a darab főhőse, nincs eléggé jellemelve s a cselekvény eljut a tetőpontra, a nélkül, hogy a hős jellemében jelentékenyebb fejlődés volna. Egy szertelen, szinte vad, nagymértékben szenvedélyes alak, a ki csupán haragja egy kitérésében megfellebbezve állásáról, önmagáról, megtagadja saját életelmét s hazaárulóvá lesz, a nélkül, hogy e cselekvényének akár lélektani akár külső okát tudni lehetne. Hozzá hasonlók a többi alakok is, kevés drámai erő, még kevesebb mélység bennük, kivéve Tisza Ilonát és Tariesot; amaz szerelmével menti meg a bitótól honfitársait s mindvégig hűséges marad még árulása után is férjéhez, emez inkább bitó alá megy, de nem hagy sennyes nevet örökül gyermekeire. Az első és második felvonás, ugyyszólván epizódyszerűek s a főcselekvénnyel kevés közük. Ugyannyira, hogy a cselekvény csak a harmadik felvonásban nyer magasabb szárnyalást; és scenikus szempontból is a legkiválóbb, legelőkelőbb a harmadik felvonás a Rákóczy főhadiszállásán, Trenesén közelében s az ocskai udvarban.

Hátránya az Ocskay brigadérosnak az is, hogy nagy szerepet juttatott a szerző a félroántásnak, a véletlennek, ugyanynira, hogy a főcselekvény is teljesen ezen fordul meg.

E hibái mellett azonban, el kell ismernünk, igen sok hatásos részlete van a darabnak. Maga a kor, a kurucz világ, a maga eseményeivel, hazafias alakjaival, előtérben a haza és szabadság eszményével: olyan, mely a Herczegh fényes tollától meglevevén, páratlan hatást képes előidézni, mint a tekintve a külső sikerre számító dolgokat, mint a trombita, tárogató, a kurucz nóták a sokszoros ágyudörgés, hadizaj stb. melyek mind-mind nagyban hozzájárulnak a darabnak sikeréhez. És a mi a legértékesebb, a mi kincseket ér az egész műben: az az a gördülékeny, zengzetes ékes nyelvezet, mely bájjával, szépségével nem egyszer elragadja magát a hallgatót s lelkes tapsokra készíti.

Magáról az előadásról szólva, minden habozás nélkül kijelentjük, hogy a valóban magas nívón állott elejétől végig. Tiszayné büszke lehet az előadásra, melynél korrektebbet, gondosabban előkészítettet városunkban még nem láttunk. E tekintetben várakozásunk szintén meglehetősen volt, de s ezt örömmel konstatáljuk, nem is csalódtunk. A rendkívül ügyes rendezés a Nádaszy művezető intelligenciáját dicséri. Az egyes szereplők közül magasan kiemelkedik: Thuri Elemér (Ocskay,) úgy gondos, művészi alakításával, valamint festői szép jelmezével; méltó partnere volt: Gombosné Miklóssy Ilonka, (Tisza Ilona) közönségünk régi kedvence. A darabban az egyetlen jelentékenyebb női alak eszményi személyesítője; ő k kettő, úgy látszik, drámai téren büszkesége a kitűnő társulatnak, a melynek tagjai közül: Nádaszy (a palóc) Kozma (Taries), Vágó (Szörényi), Mezei (Ozorozy), Deli (Ocskay Sándor), szintén nagy mértékben hozzájárultak csinos és a részletekben is helyesen kidom-borított alakításaikkal az előadás fényes sikeréhez. A díszletek, jelmezek is gyönyörűek voltak. Szóval, ismételjük, hogy a Tiszayné társulata nem a közönséges, de az előkelő társulatok közül való s hogy hozzá hasonlóhoz még nem volt szerencsénk. Méltó tehát a közönség nagyfokú érdeklődésére, mely hiszszük nem is fog elmaradni.

Május 31-én (pénteken) az „Üdvöskö“ című operett került színre, a czimszerepben Kaposi József. Kaposi a társulat egyik legjobb erejének mutatta be magát. Élénk temperamentuma, eleven játékaival folyton derült hangulatban tartotta, kedves dalaival egészen megnyerte a nem nagyszámú közönséget. Különösen kedves volt az első felvonásban a Pippóval (Mezei) előadott kettős dala. Kivüle-

Szirmay Olga mutatkozott be elég előnyösen Fiametta szerepében, míg a férfi szereplők közül az elsőséget ozult Mezei Andornak kell adnunk egy gyönyörű énekéért, mint kifogástalan játékaért. Nádaszy kitűnően alakította Lorán fejedelmet s Szilágyi Aladár is tanult, képzett színésznek bizonyult, kiktől még sok jó alakítást várhatunk.

A karok is gondos betanításról tanuskodtak, az egész előadás pedig, egy kerek egész volt ezért nem tudjuk elég melegen ajánlani közönségünknek, hogy ne szalasszon el egyetlen alkalmat sem, mert valódi műélvezet e társulat játékát végig nézni s nagy mulasztást követ el, ki csak egy estén is kimarad a színházból.

(a-y.)

Tanügy.

Pályázat vezérkönyv-íráására.

A „Háromszékvármegyei tanítótestület“ választmánya pályázatot hirdet földrajzi vezérkönyv megírására.

Írja meg a pályázó Háromszékvármegye földrajzának a népiskola III-ik osztályában való tanításához szükséges vezérkönyvet. Legyen benne részletesen és rendszeresen földolgozva mindaz, a mit Háromszékvármegyéről a földrajz szempontjából a népiskola III-ik osztályában tanítani kell s oly módon, hogy minden tanító sikerrel használhassa. Földolgozandó a földrajzi alapfogalmakra vonatkozó ismeretekről is a tanítástörv. szellemében; s lehető legnagyobbra figyelem legyen fordítva a földrajznak a történelemmel való összekapcsolására is.

A pályázat egyéb feltételei:

1. A pályázatban részt vehetnek Háromszék vármegye területén működő mindazon tanítók, a kik a „Háromszékvármegyei tanítótestület“, az „Erdővidéki tanítótestület“ és a „Kézdi-orbai r. k. tanítóegyesület“ rendes tagjai.

2. A pályázni akaróknak a tanítótestület rendelkezésére bocsátja az összes községrekről összegyűjtött földrajzi tanítási anyagot. E végett a pályázó forduljon Vajna Károly titkárhoz. Kézdivásárhelyre, a ki az adatokat a jelentkezés sorrendjében egy havi időtartamra rendelkezésre bocsátja.

3. A pályázat titkos; a pályamunka mellé mellékeljen a pályázó, nevét magában foglaló, zárt jellegű levélkét.

4. A pályázat Háromszék vármegye közönségének adományából 200 (kettőszáz) korona.

5. Csak abszolút becsü munka nyerheti el a pályadíjat.

6. A pályamunka 8 (nyolcz) nyomtatott ívről többre nem terjedhet.

7. A pályázati határidő: 1902. (azaz: a jövő év) június 30-ika bezárólag.

8. A pályamunkák M. Székely János tanítótestületi elnökhöz Kézdi Vásárhelyre küldendők.

A Háromszékvármegyei Tanítótestület választmányának Kovásznán, 1901. május 22-én tartott ülése határozatából: Kézdivásárhelyen, 1901. május 25-én.

M. Székely János,

Vajna Károly,

tanítótestületi elnök.

titkár.

— **Értesítés és figyelmeztetés a tanítató szülőknek.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur. Ö nagyméltóságának 1900. évi 40863. számú magas rendelkezése, továbbá a háromszékvármegyei kir. tanfelügyelőségnek ez évi. 697. és 2821. számú rendelkezései alapján jó előre, esetleges bajok elkerülhetése végett tisztelettel értesitem a tanítató szülőket, hogy az elemi leányiskola V. és VI. osztályát végzett tanulók csak azon esetben vehetők fel a polgári leányiskola II-ik illetve III-ik osztályába, ha azok a polgári leányiskola megfelelő I-ső vagy II-ik osztályának minden tantárgyból sikeres felvételi vizsgálatot tesznek. Ezt a felvételi vizsgálatot, okvetlenül a tanév elején, a tanítás megkezdése előtt, az arra kijelölt napon, (legközelebb 1901. évi szeptember hó 2-án délelőtt) kell letenni. Irányadó a vizsgálat tárgyaira vonatkozólag az 1881. évi 2900. számú miniszteri tanterv, mely a budapesti egyetemi nyomdában 40 fillérért kapható. Tantervkülömbözetű vizsgálatért tantárgyanként külön 4 korona fizetendő. Kézdivásárhelyen, 1901. évi május hó 30-án. Balázs Márton,

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mihály Emmát az arkosi áll. kisdudóvá-dához áll. óvónővé nevezte ki.

— **Új alispán.** Kolozsvármegye közgyűlése a brassói főispánná kinevezett Gróf Lázár István helyébe alispánná Csizsár Gyula főjegyzővel szemben Dózsa Endre országgyűlési képviselőt választotta meg szavazattöbbséggel.

— **Esküdtzéki főtárgyalások.** A kézd-i vásárhelyi kir. törvényszéknél a f. év II-ik negyedére megállapított főtárgyalások június 10-én (hétfőn) d. e. 9 órakor veszik kezdetüket. Június 10-én Podár János, szándékos emberölési bűnügye; június 11-én a kézdiszentléleki Volones Sándor meggyilkolásával vádolt Móró Ferenc és Konez József szándékos emberölési bűnügye, június 12-én Kiss Juliánna gyújtogatási bűnügye kerül az esküdtzéki bíróság elé.

— **Új felügy. biz. elnök.** A kézd-i vásárhelyi iparos tanoncziskola felügyelő-bizottsága elnökévé Dobay János városi főjegyzőt választotta meg.

— **Évzáró vizsgálat.** A kézd-i vásárhelyi állam polgári fiúiskola évzáró vizsgálatai a következő időben és sorrendben tartatnak meg: június 12-én 8—12-ig I. osztály, délután 2—6-ig II. osztály, 13-án 8—12-ig III. osztály, délután 2—6-ig IV. osztály, 14-én 8—12-ig V. osztály, délután 2—5-ig VI. osztály és 5—7-ig tornavizsga mind a hatosztálynak; június 15-én magánvizsgálat és osztályozás; 16-án 8—9-ig bizonyítványok kiosztása és évzáróünnepély. Ugy a vizsgálatokra, mint a évzáróünnepélyre a szülőket s a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **Egyháztanácsosok választása.** A kézd-i vásárhelyi ev. ref. egyházközsg május 28-án tartott közgyűlésében egyháztanácsosokká a következő 6 éves ciklusra egyhangulag Török Sándor szeszgyáros, Szöcs Károly, birtokost, Kovács János gabonakereskedőt, Nagy Béla mész. ipart. elnököt, Szabó Mózes szeszgyárost, Nagy József, Szöcs Mihály birtokost, Szász Károlyt, Szabó Jánost, és Jancsó Ferencet; a Vajna Gáspár eltávozásával megüresedett helyre pedig 2 évre Molnár Józsiás orsz. képviselőt választotta meg.

— **Kérelem az áldozatkész közönséghez.** Bizalommal fordulunk városunk áldozatkész közönségéhez, tegye lehetővé, hogy mint a múltban, úgy ez iskolai év végén is állami elemi fiú- és leányiskolánk arra érdemes dícséretes magaviseletű és szorgalmas tanulói jutalomban részesüljenek. Bármely esekély adományt szívesen fogadunk. Az adományok jun. 18-ig Köllönte Mózes isk. gondnok urhoz, vagy az iskola igazgatójához küldendők. Az állami elemi iskola gondnoksága nevében. Kézdivásárhely, 1901. május 31-én. Kovács Dániel, g. elnök. M. Székely János, g. jegyző.

— **Elhunyt igazgató.** Kunecz Kornél, a gyermekszentmihályi áll. polgári fiúiskola tevékeny igazgatója, május 27-én váratlanul elhunyt. Halála előtt pár nappal eltörte jobb lábát s a nagyfokú roconság következtében beállt vérmérgezésnek lett áldozata a szépkészültségű, munkás tanügyi férfi. Óriási részvételt kísérték sírjába mult szeredán Gyergyószentmiklósi, melynek tanítástudója érzékeny veszteséget szenvedett halálával. Nyugodjék csendesen.

— **Orvos-választás.** A kézd-i vásárhelyi városi tisztí orvosi állásra mult évben megejtett választást a közigazgatási bíróság megsemmisítvén, az új választást Háromszékvármegye alispánja június hó 17-ik napjára tűzte ki.

— **Polgári leányiskolai vizsgálatok.** Az 1900—901-ik tanévzáró vizsgálatai ünnepélyre, a következő sorrendben fognak a helybeli polg. leányiskolában megtartatni. Június 17-én délelőtt az I-ső osztály, ugyanazon nap délután a II-ik osztály, 18-án délelőtt, a IV-ik osztály vizsgálatai, 19-én délelőtt 10 órakor a tanév ünnepélyes bezárása. Ugy a vizsgálatokra, mint az záróünnepélyre a szülőket és tanügy-barátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **Új ügyvéd.** Vajna Gáspár, a kézd-i vásárhelyi kir. törvényszék nyugalmazott bírja. Nyírádszeredán, (Marostordamegyében) ügyvédi irodát nyitott.

— **Védhimlő-oltás.** Kézdivásárhelyen a védhimlő oltást június hó 3. és 4. napján fogja — újabb megállapodás szerint — eszközölni Dr. Dávid János tisztí orvos.

Felöltszerkesztő és laptulajdonos: ifj. Jancsó Mózes
Főmunkatárs: Vajna Károly.

Hirdetések.

Sz. 2070—901.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács a s.-szentgyörgyi m. kir. pénzügy-igazgatóságnak 11626—901. számú rendelete alapján ezenel közhírré teszi, hogy a f. évben keletkezett új üzletekre vonatkozó III-ad oszt. ker. adó kivetési, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó kivetési lajstromok K.-Vásárhely város adóhivatalánál f. év junius hó 1-től f. év junius hó 10-dikéig a 8 napi közszemlére ki vannak téve és a hivatalos órák alatt érdekelt felek által megtekintethetők.

Egyben felhívják az egyes adózó polgárok, hogy kis adókönyvecskéjüket ezen adó nemek bejegyezhetése végett 8 nap alatt különbeni bírság terhe mellett mutassák be.

K.-Vásárhelytt, 1901. május hó 29-én.

Dr. Török Andor,
(83. 1—1.) polgármester.

Sz. 1186/1901. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Bartha Imre ügyvéd által képviselt a zágoni ev. ref. egyház végrehajthatónak, Tusa Elekné szül. Nyáguly Mária s társai végrehajtást szenvedők elleni 2400 korona tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdíváshelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíró) területén lévő, Tamásfalva és Szőrcse községek határán fekvő, tamásfalvi 58. sz. tjkvben foglalt 164. hrsz. ingatlanra 1464 korona 10 fillér, a tamásfalvi 116. sz. tjkvben foglalt 667. hrsz. ingatlanra 201 korona 30 fillér, a 776., 777. hrsz. ingatlanra 331 K. 10 fillér, a 875. hrsz. 68 korona 31 fillér, a 340. hrsz. 100 korona 12 fillér, a 577. hrsz. 165 korona, a 832. hrsz. 42 korona 90 fillér, a 873., 874., 876., hrsz. 203 korona 51 fillér, a tamásfalvi 394 sz. tjkvben foglalt 539. hrsz. ingatlanra 89 korona 13 fillér, a 626., 628. hrsz. 661 korona 10 fillér, az 1173. hrsz. ingatlanra 220 K., a 78. hrsz. 79 K. 31 f., a szőrcsei 147. sz. tjkvben foglalt 571. hrsz. ingatlanra 290 K. 40 fillér, a 746., 747. hrsz. 220 korona 11 fillér, a 2079 hrsz. ingatlanra 290 korona 44 fillérben elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi junius hó 14-ik napjának d. e. 9 órakor Tamásfalva és folytatódag ugyanaz nap délután 2 órakor Szőrcse község házáánál, megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kovásznán, 1901. évi április hó 12-én.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Száva, s. k.
(84 1—1.) kir. albiró.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.
egy régi kipróbált háziszor, a mely már több mint 30 év óta megbízható be-dörzsölésül alkalmaztatik kőszvény-nél, csúznál és meghűléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt be-vásárláskor mindig figyelem-mel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” cizéjegyzésre.
80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ügy-szélvan minden gyógyszerárban kap-ható. Főraktár: Török József gyógy-szerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Sz. 357—1901. tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdíváshelyi kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Stencsik János végrehajthatónak, Dimián György végrehajtást szenvedett elleni 4000 frank tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a kézdíváshelyi kir. törvényszék területén lévő, Bereczk község határán fekvő, a bereczki 138. sz. tjkvben foglalt 356., 359., hrsz. ingatlanra 85 K., a 930. sz. tjkvben 3565. hrsz. ingatlanra 11 K., a 3563. hrsz. ingatlanra 17 K., a 3566. sz. hrsz. ingatlanra 11 K., 3558./a, 3558./b, hrsz. ingatlanra 5 K., 5560 hrsz. ingatlanra 10 K., 2885. hrsz. ingatlanra 25 K., 362. és 363/1 hrsz. ingatlanra 335 K., a 210. sz. tjkvben foglalt 2286 hrsz. ingatlanra 45 K., a 2010. sz. tjkvben foglalt 4544 hrsz. ingatlanra 6 K., a 859. sz. tjkvben 6008. és 6010. hrsz. ingatlanra 39 koronában, Özv. Dimián Györgyné Pap Katalinnak a 138. sz. tjkvben 356, 359. hrsz. ingatlanokra bekebelezett életjáradéki joga sérelme nélkül, ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi junius hó 15-ik napjának d. e. 9 órakor Bereczk község házáánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított, kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX.

t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál, előleges

elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

K.-Vásárhelytt, 1901. évi február hó 8-án.

Dr. Nagy,
(82 1—1.) kir. törvényszéki bíró.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy Kézdíváshelytt és vidékén már 10 év óta folytatom a kéményseprést; azonban a mai naptól kezdve a régi árakat jóval alább szállítom s így felhívom figyelmét az alábbi kéményseprési árakra:

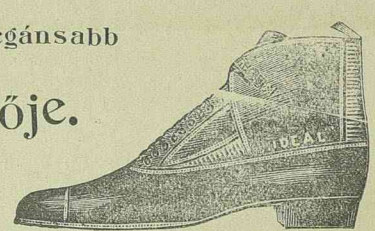
Földszinti mászó kémény	20 fillér.
1 emeletes	40
2	60
Czillinder földszint	12
1 emeletes czillinder	24
Kémények égetése a betakarítással együtt	80
Takarék tüzhely 1, vagy 2 sütővel ellátva	20
Kályha esővek kályhával együtt	20

A n. é. közönség becses párfogását kérve, vagyok.

Tisztelettel:
Krisztián György,
(73. 4—6.) kéményseprő.

Magyar szab. találmány.

„IDEÁL”
A jelenkor legegyszerűbb és legegánsabb
Gzipője.
(5—0 69.)

Kapható: Fejér Lukács fiainál Kézdí-Vásárhelytt.

THIERRY A.
mell- és gyomor-balzsamát
(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)
az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható zöld, a törvény-széknel bejegyzett „apáca”-védőjeggyel van ellátva. Földmulhatatlan szer minden mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. külsőleg is kitérően hat és sebet gyógyít.
Egy próbátéve bármintesen 1 korona 40 fillér.
Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse
(csodakenőcsnek nevezik)
utólérhetetlen szívó erejű és gyógyítható. Operációkat a legtöbb esetben fölőlegessé teszi. E kenőcsel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csont-szűt, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyítható min-denféle seb gyuladásánál.
Próbátéve bármint 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.
Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen, ugynevezett házi kenőcsöket s más efféléket.
Cím: A. Thierry, gyógyszerár és gyár a Védőangyalhoz, Pragerhof felé, a Déli vasút mentén.
Prospektus ingyen és bérmentve.
E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házában tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

Isigee, Dordogne, Kopen-hága, fabrikon tarna. Milánó, A. Bertoloni. Malmo, Sverige, Apot. Lejonet. Nantes, Pharmacie O. Frodot, Nápoly. Palermo. Paris, Pharmacie française, 1 & 2, Place de la République, Pharmacie Desprey, 11, Rue des francs Bourgeois. Prága. Róma, Corso, Aconia del Policlino. Roubaix, Pharmacie F. Gorrath. Sarajewo. Szege. Temesvár. Triest. Velence. Vienne. Zürich.

Csak ezzel a törvény-széknel bejegyzett védőjeggyel valódi.

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában olesó áron felvételnek.